

ПРОФЕСІЙНО-ХОРЕОГРАФІЧНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Чернишова А.М.

Житомирський державний університет ім. Івана Франка,
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін
і методик навчання

Одним із механізмів удосконалення процесу професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів є впровадження в систему діяльності вищих навчальних закладів ефективних моделей, технологій оволодіння знаннями та вміннями, орієнтованих на викладання хореографії.

У науковій літературі розробка проблем хореографічного мистецтва здійснюється в історико-аналітичному, проблемно-теоретичному, фольклорно-етнографічному та освітньо-методичному напрямках. Загальнотеоретичні основи професійної підготовки педагога-хореографа досліджувалися у працях Г.О. Березової, Л.А. Бондаренко, О.А. Бурля, А.Я. Ваганової, Є.П. Валукіна, С.Г. Забрєдовського, Є.В. Зайцева, Р.В. Захарова, С.Л. Зубатова, Ф.В. Лопухова, А.М. Мессерера, А.П. Тараканової, Т.С. Ткаченко, В.І. Уральської та ін.

Теорія та практика професійної підготовки педагога, зокрема вчителя початкових класів до викладання хореографії як навчального предмету, є практично не розробленою та потребує всебічного комплексного вивчення, що вимагає створення якісно нової моделі та її реалізації у вищих навчальних закладах педагогічного спрямування.

Основою усієї професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії виступає професійно-хореографічна складова, змістом якої є педагогічно адаптована система знань, умінь і навичок, досвіду творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до світу, засвоєння якої забезпечує розвиток особистості дисциплінами спеціалізації "хореографія" (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл годин для дисциплін професійно-хореографічного циклу
(спеціальність "Початкове навчання. Хореографія")

№ п/п	Назва спецдисципліни	Загальна кількість годин
1.	Теорія і методика класичного танцю	189
2.	Теорія і методика народно-сценічного танцю	216
3.	Теорія і методика українського народного танцю	81
4.	Теорія і методика сучасного (бального) танцю	108
5.	Мистецтво балетмейстера	216
6.	Теорія і методика історико-побутового танцю	27
7.	Історія хореографічного мистецтва	81
8.	Народний костюм та сценічне оформлення танцю	27
9.	Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом	81

Комплексний характер професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до викладання хореографії передбачає вивчення студентами цілого спектру спеціальних дисциплін, спрямованих на формування основних якостей як педагога-балетмейстера, так і хореографа-виконавця. Крім того, навчальним планом передбачено викладання спецкурсів та спецпрактикумів, тематика яких щорічно визначається профільною кафедрою і висвітлює актуальні проблеми розвитку хореографічного мистецтва, інноваційні методики викладання хореографії, творчий досвід авторських танцювальних шкіл.

У процесі освоєння спеціальних дисциплін майбутнім фахівцем у галузі хореографії вивчаються різні аспекти: місце і роль окремих видів танцю в розвитку хореографічного мистецтва; становлення системи викладання даного виду танцю. Відбувається освоєння техніки, стилю і манери виконання основних елементів (від найпростіших форм до закінченої композиції) різних видів танцю: народно-сценічного, класичного, українського народного, історико-побутового, спортивного бального та сучасного. Освоюються методи викладання різних видів танцю: правила використання рухів, побудова навчальних комбінацій, окремих частин уроку і уроку в цілому; специфіка проведення танцювальних занять в колективах різних форм і жанрових напрямків; твір навчальних етюдів; навички ведення уроків танцю [1].

Однією із значущих дисциплін спеціалізації "Хореографія", рекомендованих до вивчення у процесі професійної підготовки вчителя початкових класів, є "Теорія і методика класичного танцю", який вважається головним для спеціалістів-хореографів любого профілю. При вивченні основ класичного танцю визначається фізична підготовка кісткового, суглобово-зв'язкового і м'язового (анатомічного) апарату, що дозволяє освоювати технічно складні елементи і рухи танцю, розвивається художнє мислення, яке опрацьовує виконавську виразність. [2, с. 12-15].

У процесі вивчення дисциплін "Теорія і методика народно-сценічного танцю" та "Теорія і методика українського народного танцю" майбутні учителі початкових класів, які викладатимуть хореографію, опановують основи теорії та історії народної танцювальної творчості; вивчають джерела українського танцювального мистецтва та зарубіжних країн; отримують уявлення про хореографічну культуру і композицію танцю. Студенти опановують хореографічну лексику, основні танцювальні елементи і способи сценічної обробки фольклорного танцю, визначають місце народного танцю в системі хореографічної культури, види малюнка танцю (прості і складні) [3].

Спеціальною дисципліною, що сприяє формуванню креативних здібностей майбутнього вчителя початкових класів, що викладатиме хореографію, в процесі професійної підготовки, є "Теорія і методика сучасного танцю".

Ключовою ідеєю сучасного танцю є прагнення педагогів-хореографів звільнитися від академічних традицій і канонів для втілення нових тем, сюжетів при створенні оригінального танцю, що обумовлює зміст навчальної дисципліни "Теорія і методика сучасного танцю": вивчення системи викладання сучасного танцю; освоєння техніки, стилю і манери виконання основних елементів танцю модерн, джаз-танцю та інших сучасних напрямків; вивчення методів викладання сучасного танцю (правила використання рухів, побудова навчальних комбінацій, окремих частин уроку і уроку в цілому) [4].

При вивченні дисципліни "Мистецтво балетмейстера" робиться акцент на діяльності вчителя як автора танцю; складових хореографічного твору (музика, танець, костюм, сценічне оформлення, виконавці) і композиційній побудові хореографічного твору; пластичній мові твору; темі, ідеї, змісту і формі танцю;

сюжеті; структурі хореографічних творів; сценічному оформленні; художньому образі персонажа (героя) в танці і його розробці в різні епохи у творах видатних вітчизняних і зарубіжних педагогів-хореографів; особливостях музично-хореографічної драматургії; стилі твору [5].

Таким чином, у межах спеціально-хореографічних дисциплін здійснюється практичне освоєння професії вчителя, що є визначальним чинником набуття необхідних особистісних та професійних якостей майбутніх фахівців у галузі хореографічного мистецтва та формування індивідуального хореографічного почерку вчителя початкових класів. У межах освоєння дисциплін спеціалізації майбутні вчителі здобувають необхідні компетенції, які є показниками сформованості компонентів індивідуального хореографічного почерку вчителя початкових класів, значущого для здійснення професійної діяльності.

Література:

1. Гутковская Светлана. Профессиональная подготовка специалиста-хореографа в вузе : концептуальный подход. *Нова пед. думка : наук.-метод. журн.* 2012. № 2. С. 218-220.
2. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца : учебно-методическое пособие. 2-е изд. Л. : Искусство, 1983. 207 с.
3. Таранцева О.О. Формування фахових умінь майбутніх вчителів хореографії засобами українського народного танцю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. К., 2002. 20 с.
4. Полятков, С.С. Основы современного танца. 2-е изд. Ростов-на-Дону : Феникс", 2006. 80 с.
5. Есаулов И.Г. Хореодраматургия : (искусство балетмейстера). Ижевск : Удмуртский университет, 2000. 318, [1] с.